

FYLKESMANNEN I HEDMARK
Miljøvernavdelingen

Inspeksjon ved Norsk Protein AS, Trehøringen

Endelig rapport.

Bedriftens adresse:	Imerslundv. 66 2323 Ingeberg	Tlf. nr.	62 55 00 40
Inspeksjonsdato:	16.10.2008	Org. nr.	971 703 598
Forrige kontroll:		Tillatelse nr.:	2006.068
Til stede fra bedriften:	Helge Rynning, fabr.sjef kat. 1 Roar Trøen, fung. fabr.sj kat. 3 Øyvind Johansen, COWI AS	Utslippstillatelse av:	5.1.2006
Tilstede fra kommunen:	*	Endring av:	8.12.2006
		Rapport nr:	08.121
		Arkivkode:	461.31
		Saksnr., brev:	08/5541
Fylkesmannens	Anne Sørum	Bransjenr. (NACE):	15.710
inspektør:	Steinar Østlie	Risikoklasse:	2

Hensikt:

Forhåndsvarslet inspeksjon med spesiell vekt på utslipp av avløpsvann, utslipp til luft, støy lagring og disponering av avfall, herunder håndtering og innlevering av farlig avfall og utøvelse av internkontroll.

Hovedkonklusjon :

Under inspeksjonen ble det påvist følgende avvik fra krav i utslippstillatelse, forurensningsloven eller forskrifter:

- Bedriftens utslipp til avløp overskrider konsentrasjonskravet for organisk stoff, samt forårsaker lukt fra kommunal avløpsledning.

Bedriften må utrede og gjennomføre tiltak for å bøte på forholdet.

Det er ikke påpekt anmerkninger, men bedriften bes vurdere tiltak og rapportere oppfølging av enkelte punkter under ”5 – Andre forhold” helt bak i rapporten.

Utarbeidet dato: 21.10.2008

Godkjent dato:

Sign.:

Sign.:

Inspektør: Steinar Østlie

Jørn G. Berg, miljøverndirektør

1. Innledning

Inspeksjoner gjennomføres i hovedsak for å verifisere at gjeldende krav med hensyn til ivaretagelse av ytre miljø overholdes. Inspeksjonen fokuserer på overholdelse av krav og rapporten beskriver eventuelle avvik og anmerkninger som ble avdekket under kontrollen. Rapporten gir således ingen fullstendig tilstandsvurdering av bedriftens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner på et avvik og en anmerkning er som følger:

- AVVIK defineres som overtredelse av vilkår gitt i utslippstillatelsen eller gjeldende lover og forskrifter, eller på bedriftens egne prosedyrer og instruksjoner som har relevans for å ivareta det ytre miljø.
- ANMERKNING er et forhold som ikke omfattes av definisjonen for avvik, men som fylkesmannen mener det er riktig å påpeke for å ivareta og forbedre det ytre miljø.

2. Dokumentunderlag

Dokumentunderlag for kontrollen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (Forurensningsloven).
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften).
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften).
- Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften).
- Utslippstillatelse av 8.12.2006.
- Beredskapskrav

3. Omfang

Følgende områder ble dekket under inspeksjonen:

- Status for internkontroll (risikokartlegging, avviksbehandling, ledelsens gjennomgang)
- Registreringssystem for evt. uhell og håndtering av uhell
- Bedriftens håndtering av naboklager
- Bedriftens utslipp til vann
- Renseanlegg for utslipp av prosessavløpsvann til offentlig avløpsnett.
- Renseanlegg for utslipp til luft.
- Overholdelse av produksjonsrammer
- Håndtering av næringsavfall og farlig avfall.
- Bedriftens håndtering av kjemikalier.
- Støy fra virksomheten
- Beredskapskrav

Fylkesmannen har under inspeksjonen ikke vurdert andre forhold/områder av/ved bedriftens virksomhet.

4. Avvik

Følgende avvik ble avdekket under inspeksjonen:

Avvik 1:

Bedriftens utslipp til avløp overskrider konsentrasjonskravet for organisk stoff, samt forårsaker lukt fra kommunal avløpsledning.

Avvik fra:

Utslippstillatelse av 8.12.2006.

Kommentarer:

Etter åpningen av kategori 1-fabrikken uke 12/08 har bedriftens utslipp forårsaket luktulemper fra tilknyttet kommunal avløpsledning til omgivelsene nedstrøms fabrikken. Bedriften har arbeidet sammen med Hamar kommune og Hias IKS om å finne løsninger på problemet.

Utslipet fra kategori 1-fabrikken til avløp har blitt større enn forventet. Dette skyldes til dels at råvarene har dårligere kvalitet enn hva som ble lagt til grunn ved utarbeidelse av søknaden. Anlegget mottar råvarer fra hele Sør-Norge, og samlet innsamlingstid for kadavre fra gårdsbesetninger blir relativt lang, inkl. ventetid før avhenting, lagring ved omlastingsstasjoner (Mosvik og Grødaland, Jæren) og transporttid. Nesten alle verpehøns går nå til destruksjon. Høns har en svært rask forråtnelse. Verpehøns utgjør 10-15 % av råvaremengden på kategori 1-fabrikken.

Utslipet har etter dette tidspunktet gjennomgående overskredet konsentrasjonskravet for kontrollparametrene for organisk stoff, BOF₅ og KOF. I flere måleuker er også kravet for maksimalt døgnutslipp for KOF (2750 kg per døgn) også overskredet. Det høyeste registrerte utslippet er 4900 kg KOF per døgn, tilsvarende ca. 50 000 pe. I tillegg bidrar avløpets sammensetning til at utslippet utgjør et betydelig og merkbart bidrag på Hias renseanlegg, som er nær fullbelastet.

Bedriften vurderer flere alternativer med sikte på å redusere utslippene til luft og avløp:

- I sommer har det blitt tilsatt Nutriox til avløpet, for å gi bedre O₂-overskudd og motvirke H₂S-utvikling på ledningsnettet.
- Fra 1. november blir det igangsatt et nytt, tre måneders forsøk med tilsats av jernnitrat. Dette oksiderer svovelforbindelser som allerede finnes i råstoff, til forskjell fra Nutriox som kun kan forhindre videre utvikling av H₂S.
- Sammen med Hamar kommune vurderer bedriften en ny avløpsledning til Hveberg pumpestasjon, parallelt med eksisterende ledning. Hensikten med tiltaket vil være å eliminere luktulempene gjennom stikkledninger på avløpsnettet til andre abonnenter på denne strekningen. Dette tiltaket alene endrer ikke på mengde og kvalitet på avløpet som tilføres Hias RA. En evt. ny ledning må derfor trolig suppleres med andre tiltak, som f.eks tilsats av oksiderende middel. Kostnad ved separat ledning er ca. 7 mill kr.
- Lokalt biologisk forrenseanlegg – Et slikt anlegg vil bryte ned lett nedbrytbart organisk stoff og må forventes å redusere luktproblemer fra ledningen og samtidig redusere belastningen til Hias. Prosessen produserer slam som må håndteres og disponeres på en forsvarlig måte. Kostnad er 13-16 mill. kr, avhengig av dimensjonert oppholdstid.

- Oxidizer/inndamper – Bedriften vurderer også installering av en oxidizer, der alt avløp forbrennes ved 830 °C. Løsningen eliminerer utslipp fra prosessen til både luft og vann. Kostnad ved tiltaket er ca. 10 mill. kr ekskl. bygningsmessige tiltak. Alternativet medfører noe høyere energikostnader, mens avløpsgebyr for prosessavløp faller bort, med mulig unntak for vaskevann. Dette tiltaket vil innebære en permanent løsning av utslippsspørsmålet ved bedriften.

5. Andre forhold

Fabrikken på Trehørningen ble satt i drift august 2007. Første byggetrinn bestod av kategori 3-avfall (slakteavfall). Andre byggetrinn ble satt i drift uke 12/2008. Dette mottar kategori 1-avfall (spesifisert risikomateriale (SRM-avfall) og kadaver).

Bedriften har 28 ansatte. Fabrikken kjører 3 skift 5 dager per uke, med noe nedkjøring (tømming av lagre) lørdag formiddag.

Bedriften forventer å ligge innenfor produsjonsrammene i overskuelig framtid (råstoffmengde 65 000 tonn kategori 3 og 35 000 tonn kategori 1 og 2).

Utslipp til luft

Etter oppstart av kategori 1-fabrikken (andre byggetrinn) var det en periode betydelig reaksjoner fra omgivelsene på luft-til-luft-utslipp. Årsaken til disse problemene var i hovedsak luker og dører som stod åpne som følge av rutinesvikt. Biofilter avga også lukt første tida det var i drift. Det skyldtes at oppbygging av biologisk organismekultur tok ca. 2 måneder og at filteret i denne perioden var for tørt.

Rutinene er skjerpet for å motvirke lukt via dører, bl.a er sjøfører på transportbiler utstyrt med fjernkontroll til leddportene for at disse skal være åpne kun den tiden det tar for biler å passere inn og ut. Gartner på nabotomt melder fra om luktepisoder. Slike meldinger er sjeldne nå, og skyldes som regel slurv med lukking av dører.

Gjennomføring av tiltak/oppfølging av frister

I utslippstillatelsen er det frist 1.1.2009 for gjennomføring av følgende tiltak har frist:

- Luktundersøkelse, spredningsberegning lukt
- Støymåling
- Vurdering av behov for utjammingsbasseng

Luktundersøkelse, spredningsberegning lukt

Undersøkelse og beregning er foreløpig ikke gjennomført. Bedriften gir tilbakemelding om tidspunkt på året for når det anses å være mest hensiktsmessig å foreta en slik undersøkelse.

Støymåling

Det er ikke gjennomført en generell støymåling, men det er utført målinger rettet mot mulige punktkilder på grunnlag av naboklager. Merkbar fløytelyd fra en fyrkjele ble avdekket. Denne støykilder er fjernet. Nye målinger ble utført april 2008. Disse konkluderer med at støygrensene i utslippstillatelsen er overholdt med god margin. Bedriften må vurdere om det er behov for ytterligere målinger eller om de som er utført gir et tilstrekkelig dekkende bilde av situasjonen.

Vurdering av behov for utjammingsbasseng

Behov for utjammingsbasseng må sees i sammenheng med valg av avløpssløsning (kfr. avvik 1). Bedriften vurderer at fettavskillere fungerer tilfredsstillende i dag, uten alvorlige hydrauliske eller temperaturmessige støtbelastninger som kan redusere deres funksjon. Vaskevann fra luftvasker i kategori 1-fabrikk kan imidlertid ha litt høy temperatur i forhold til hva som er optimalt for fettutskillingen, med en tilførsel på 200 l/time av vann med temperatur 40 °C.

Transportkrav

30.9.2008 stod det et nyhetsoppslag i HA om slakteavfall som var mistet langs E6 mellom Brumunddal og Norsk Proteins anlegg på Trehørningen. Bedriften opplyser at dette var en ikke-godkjent transport som kom uanmeldt til anlegget for å levere høner.

Bedriften har avtale med alle transportører som normalt leverer avfall til mottak. All transport er lukket, enten som lukket container eller tillukket med pressenning. Bedriften setter krav til transportørene. Disse kravene er også informert til landbruket.

Lagringstanker for fett

I tillatelsen ble det ikke stilt krav om opphøyet kant for oppsamling av søl ved evt. utslipp fra lagringstanker for fett. Forutsetningen var at betongfundamentet i stedet ble bygget med større areal, slik at fettet størkner før det når bakken. Fundamentet er ikke bygget med utvidet areal. Bedriften er imidlertid på eget initiativ i ferd med å bygge opphøyet kant rundt tankene.

Internkontroll

Risikovurdering – Risikovurdering ble gjennomført i forkant av bygginga. Det skal utføres en ny kartlegging og vurdering i løpet av 2008. Resultatene av denne gjennomgangen bes rapportert til Fylkesmannen.

Mulige risikopunkter mhp utslipp:

- Blod og fett. Fett størkner ved temperaturer lavere enn 40 °C og tetter rør. Det er for øvrig mulig å stenge av tilførselen til avløp dersom utslipp inntreffer.
- Lagertanker (stål) blod – 2 tanker à 30 m³ per fabrikk.
- Fettanker, utendørs – 10 tanker à 60 m³.

Avviksbehandling – Registreringene inndeles i tre områder – HMS, internt og eksternt.

Avviksbeskrivelser og avviksrapporter er tema på alle fabrikkjefsmøter. Så langt det ble gått inn på temaet ved inspeksjonen, synes det som om bedriften har etablert gode rutiner for å avdekke og følge opp avvik. I tillegg til disse avviksrutinene føres det en skiftlogg, som brukes daglig. Terskelen for å registrere uhell og hendelser i produksjonen er lavere her enn i det formelle avvikssystemet.

Sortering og håndtering av avfall

Bedriften har en tilfredsstillende oppbevaring og håndtering av avfall, også når det gjelder farlig avfall, som i hovedsak består av gearolje fra maskiner. Lysstoffrør forekommer også.

Annet næringsavfall sorteres i følgende fraksjoner: Tre, metall og restavfall. Papp og papir sorteres til restavfall. Det er et overordnet mål at avfall i størst mulig grad skal sorteres ved kilden. Ved levering av usortert avfall må bedriften betale for sortering ved avfallsmottaket. Papp og papir er avfallstyper som det vanligvis er relativt enkelt å sortere ut som egne fraksjoner. Vi oppfordrer bedriften til å vurdere hensiktsmessighet og lønnsomhet ved slik sortering.